

Ministru kabinets

Latvijas finanšu sektora jaunumi

Nr. 3, 2018. gada 11. septembris

Finanšu sektora uzraudzība

„Latvijas banku sektorā ir paveikts liels darbs risku mazināšanā un panākta izpratnes maiņa biznesa veidošanai. Trīs pārmaiņu gados FKTK vadībā ir notikusi vēsturiska klientu bāzes revīzija, atteikšanās no riskantā segmenta un būtisks ārvalstu noguldījumu samazinājums. Iekšzemes un Eiropas Savienības noguldījumi šobrīd veido 90% no Latvijas banku noguldījumu bāzes. Saistībā ar klientu struktūru ir radikāli pārveidots tas, kas bija būvēts 25 gadus. Tagad mums ir pilnīgi cits riska modelis, kurš tiek iestrādāts jaunajās biznesa stratēģijās. Fundamentālās pārmaiņas Latvijas banku sektorā FKTK vadībā konsekventi turpināsies.”

Pēteris Putniņš,
FKTK priekšsēdētājs

Šajā izdevumā:

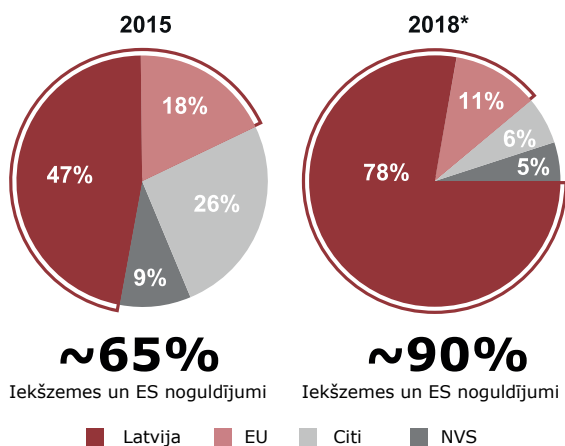
- Pārmaiņu vadība banku sektorā
- Latvijas banku darbības rezultāti 2018. gada 2. ceturksnī
- FKTK tikšanās ar ECB Uzraudzības valdi
- „Moneyval” ziņojums
- Sankciju likuma efektīva ieviešana Latvijā
- Kontrolēta bankas „ABLV Bank” likvidācija
- Eiropas Parlamenta TAX3 komitejas misija Latvijā
- Latvijas klientu maksājumu statistika 2018. gada pirmajā pusgadā
- Gads ar zibmaksājumiem — par paveikto un ambicioziem plāniem
- SEB atklāj savu Inovāciju centru
- Blokķēdes tehnoloģijas finanšu sektorā — nākotnes perspektīvas ES un Baltijas valstīs

Finanšu sektora pārmaiņas

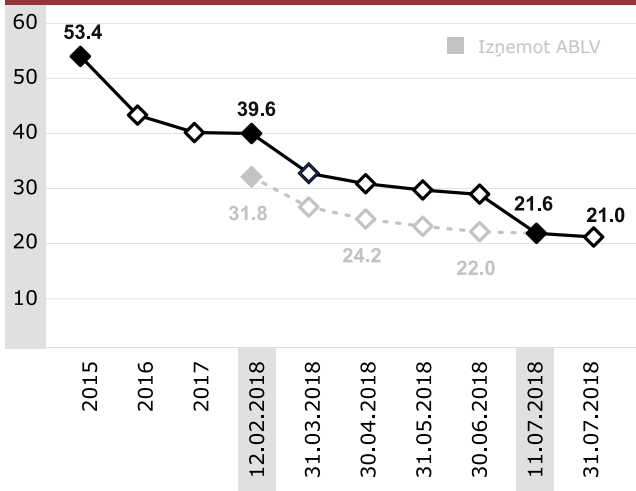
Pārmaiņu vadība banku sektorā

Latvijas finanšu sektorā riskanto nerezidentu noguldījumu apjoma samazināšanās notiek līdztekus biznesa pieejas maiņai. Šogad ir sasniegts vēsturiski zemākais ārvalstu noguldījumu līmenis Latvijas bankās – 20%. Vēsturisko pārmaiņu process, ko šobrīd realizē tās Latvijas bankas, kuras bija specializējušās ārvalstu klientu apkalpošanā, notiek saskaņā ar FKTK piemēroto riska mazināšanas pieeju, kontrolētā veidā un bez liekiem satricinājumiem, nodrošinot augstus būtiskos darbības rādītājus arī šajā pārmaiņu periodā. FKTK savulaik pieprasītie paaugstinātie stabilitātes rādītāji ārvalstu segmenta bankām ir attaisnojuši sevi, jo tas ir stingrs pamats, kā, pildot saistības pret klientiem, vienlaikus radikāli mainīt biznesa modeli. Pilnīga sektora transformācija būs paveikta līdz ar jauno biznesa modeļu iekļaušanu banku nākotnes darbības stratēģijās.

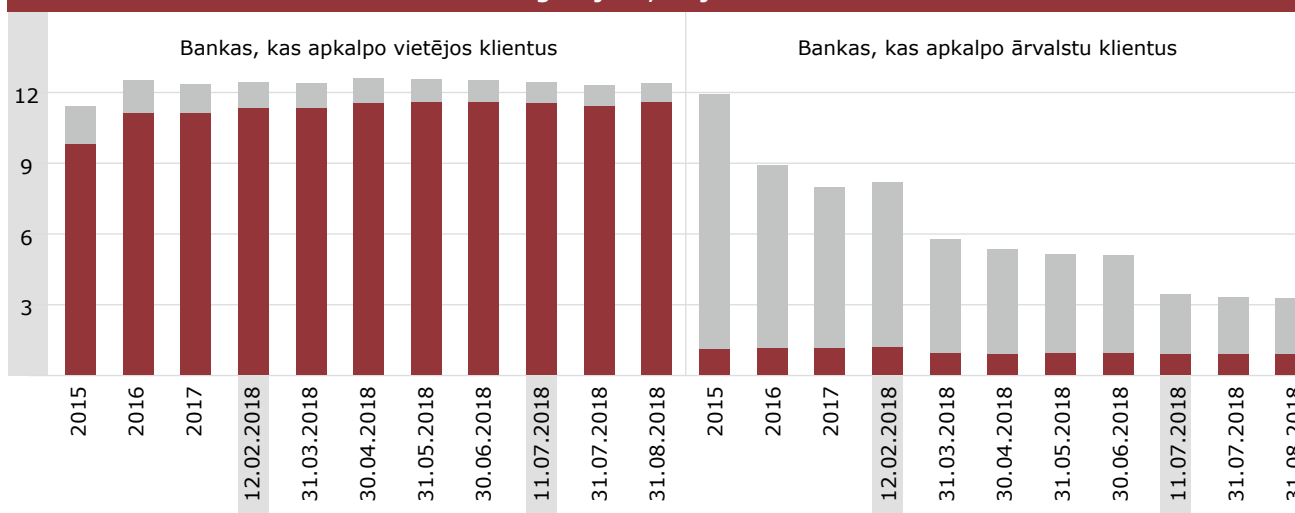
Stabila pāreja uz pārliecinoši lielāku ES un iekšzemes noguldījumu apmēru

Ārvalstu noguldījumu īpatsvars Latvijas banku sistēmā, %

Noguldījumi, miljardi eiro

Avots: FKTK

Latvijas banku darbības rezultāti 2018. gada 2. ceturksnī

Latvijas Finanšu nozares asociācija ir publicējusi savu 2. ceturkšņa statistiku, kas atspoguļo vairākas tendences — stingrāki NILLTFN standarti Latvijā un stingrāka starptautisko sankciju politika, nopietns ES fokuss uz NILLTFN jautājumiem un "pazīsti savu klientu" principu.

Banku kapitāls 2018. gada 2. ceturksnī stabilizējās. Latvijas banku sektora kopējais kapitāls 2018. gada 30. jūnijā bija 3,1 miljardi eiro. Salīdzinot ar 2018. gada 1. ceturksni, tas būtiski nemainījās. Savukārt pēdējo 12 mēnešu periodā banku sektora kapitāls pieaudzis par 0,2 miljardiem eiro jeb 6%. Eurozonas banku vidējais kapitāla atdeves rādītājs (ROE) 2017. gadā bija 3,8%. Pamatojoties uz 2. ceturkšņa datiem, desmit Latvijas bankas pārsniedza eurozonas banku vidējo ROE rādītāju.

2. ceturksnī noguldījumu apmērs samazinājās par 0,5 miljardiem eiro jeb 3% salīdzinājumā ar 2018. gada 1. ceturksni. Samazinājums galvenokārt novērojams ārvalstu klientu noguldījumos. Latvijas banku sektora peļņa 2018. gada pirmajā pusgadā sasniedza 133 miljonus eiro, kas ir par 31 miljoniem eiro jeb 19% mazāk nekā 2017. gada pirmajā pusgadā. Papildu informācija pieejama [Latvijas Finanšu nozares asociācijas tīmekļa vietnē](#).

FKTK tikšanās ar ECB Uzraudzības valdi

Latvijā 27. augustā darba vizītē bija ieradusies Eiropas Centrālās bankas (ECB) Uzraudzības valdes priekšsēdētāja Daniela Nuī. Vizītes laikā viņa tikās ar FKTK un tās priekšsēdētāju Pēteru Putniņu, kurš ir arī

ECB Uzraudzības valdes loceklis. Īpaša uzmanība tika veltīta tādiem uzraudzības tematiem kā banku pārvaldības mehānismi, jauni biznesa virzieni un stratēģijas un risku vadība nākotnes izaicinājumu kontekstā eirozonā.

Kopš 2014. gada Latvija ir Eiropas Banku savienības Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) dalībvalsts, un trīs Latvijas nozīmīgākās bankas („Swedbank”, „Luminor Bank” un „SEB Banka”) tiek uzraudzītas šī vienotā eirozonas valstu mehānisma ietvaros. Plašāka informācija pieejama [FKTK tīmekļa vietnē](#).

Intervijā ziņu aģentūrai LETA D. Nuī sacīja: „Personīgi es uzskatu, ka naudas atmazgāšanas novēršanai ir nepieciešams vienots Eiropas regulējums, tātad, regula nevis direktīva. Es arī uzskatu, ka labāk būtu risināt naudas atmazgāšanas novēršanas jautājumu, izveidojot Eiropas institūciju. Esmu pārliecināta, ka mani kolēģi dara visu iespējamo. Taču valstī, kas ir relatīvi maza salīdzinājumā ar pārējo eirozonu un kam attiecīgi ir nelielas uzraudzības institūcijas, ir grūti nodrošināt pietiekamu darbinieku skaitu, kam būtu nepieciešamās speciālās zināšanas un pieredze, lai strādātu pie šā jautājuma. To vēl jo kritiskāku padara fakts, ka ģeopolitiskie riski šajā reģionā, es teiktu Baltijas un Skandināvijas reģionā, nav nenozīmīgi. Es vēlreiz uzsvēršu, ka tas nav jautājums, kuru iespējams risināt tikai valstu līmenī – diskusijām ir jānotiek Eiropas līmenī.” Visu interviju lasīt [šeit](#).

NILLTF risku pārvaldība un darbības atbilstība

„Moneyval” ziņojums

Finanšu sektora attīstības padome 11. septembrī atbalstīja pasākumu plānu, kurā ir ņemti vērā visi 23. augustā publicētajā „Moneyval” novērtējuma ziņojumā norādītie ieteikumi. Plānā iekļauti pasākumi, kas saistīti ar 11 „Moneyval” ziņojuma efektivitātes jomām un kuri ir jāpaveic līdz 2019. gada beigām. Šajā termiņā visām atbildīgajām iestādēm jāpierāda progress tādās jomās kā NILLTFN politikas izstrāde un saskaņošana, terorisma finansēšanas novēršana, izmeklēšana, tiesību normu izpilde, kā arī sankcijas saistībā ar masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas finansēšanu. Paredzams, ka valdība apstiprinās plānu turpmākajās nedēļās.

Sankciju likuma efektīva ieviešana Latvijā

No 2018. gada 12. līdz 28. septembrim Ārlietu ministrija sadarbībā ar Finanšu ministriju, FKTK, Iepirkumu uzraudzības biroju, Patērētāju tiesību aizsardzības centru un Valsts ieņēmumu dienestu rīko lekciju ciklu „Sankciju likuma efektīva ieviešana Latvijā”.

Lekcijas paredzētas uzraudzības un tiesībsargājošo iestāžu, kā arī finanšu un citu sektoru pārstāvjiem, lai sniegtu ieskatu par sankciju starptautisko kontekstu un pašreizējo normatīvo regulējumu. Sīkāka informācija [Ārlietu ministrijas tīmekļa vietnē](#).

Kontrolēta „ABLV Bank” likvidācija

FKTK uzraudzībā tiek īstenots kontrolēts „ABLV Bank” likvidācijas process. Jaunākā informācija:

- saskaņā ar bankas nerevidēto konsolidēto pārskatu likvidējamās „ABLV Bank” aktīvi šā gada pirmajā pusgadā bija 2,37 miljardi eiro, kas ir par 1,3 miljardiem eiro mazāk nekā attiecīgajā periodā pērn;
- likvidators Arvīds Kostomārovs prognozē, ka līdz 2018. gada beigām „ABLV Bank” plāno samazināt darbinieku skaitu par 5-7%, un 2019. gadā darbinieku skaits turpinās samazināties. Pašlaik bankā strādā 370 darbinieku, bet „ABLV Group” nodarbina aptuveni 500 cilvēkus;
- likvidators arī sacīja, ka pašlaik tiek vērtētas „ABLV Bank Luxembourg” iespējamās darbības perspektīvas. Tās ietver iespējamo pārdošanu vai likvidāciju atkarībā no uzraugu apstiprinājuma un akcionāru ieguvuma no iespējamās pārdošanas;

- „ABLV Bank” likvidatori ir noslēguši konsultāciju līgumu ar „Superia” par stratēģisko iespēju novērtējumu saistībā ar „ABLV” hipotekāro kredītu portfeļa iespējamo pārdošanu. Tiks vērtētas dažādas stratēģiskās iespējas, lai izvēlētos visefektīvāko hipotekārā portfeļa realizēšanas variantu, kas ļaus atgūt maksimāli lielu aktīvu apjomu kreditoru prasījumu apmierināšanai. Likvidējamās „ABLV Bank,” hipotekāro kredītu portfeļa apjoms 2018. gada 30. jūnijā bija 292 miljoni eiro.

Informācija par „ABLV Bank” likvidāciju un FKTK noteikto kontroles mehānismu ir pieejama [FKTK tīmekļa](#) vietnē.

Finanšu sektora attīstība

Eiropas Parlamenta TAX3 komitejas misija Latvijā

Šī gada 30. un 31. augustā Eiropas Parlamenta īpašās komitejas finanšu noziegumu, izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanas jautājumos (TAX3) delegācija ieradās misijā Latvijā.

Delegācijas vadītājs Petrs Ježeks atzina, ka kopumā Latvija ir novērtējusi situāciju banku sektorā, un ir veikti pasākumi, lai novērstu vai mazinātu būtiskos riskus, par ko jo īpaši liecina ārvalstu noguldījumu apmēra būtiska samazināšana. Tomēr viņš norādīja, ka ir nepieciešams veikt virkni uzlabojumu.

TAX3 ieskatā jāuzlabo Latvijas tiesu sistēma, lai nodrošinātu, ka finanšu noziegumu lietām sekotu notiesājoši spriedumi. Šajā saistībā TAX3 delegācijas vadītājs secināja to pašu, ko Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pasākumu un terorisma finansēšanas novērtēšanas ekspertu komiteja „Moneyval”.

TAX3 tikās ar vairākiem valsts un privātā sektora pārstāvjiem, tostarp finanšu ministri Danu Reiznieci-Ozolu, Valsts ieņēmumu dienestu, Kontroles dienestu, FKTK, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, kā arī Saeimas deputātiem, Rīgas brīvostas pārvaldi, „ABLV Bank” likvidatoriem un Latvijas Finanšu nozares asociāciju. Plašāka informācija par apspriestajiem jautājumiem ir pieejama [FKTK](#) un [Latvijas Finanšu nozares asociācijas](#) tīmekļa vietnē.

Latvijas klientu maksājumu statistika 2018. gada pirmajā pusgadā

2018. gada pirmajā pusgadā kopumā veikti 235,5 miljoni bezskaidrās naudas maksājumu 104,7 miljardu eiro apmērā. Salīdzinājumā ar 2017. gada 2. pusgadu bezskaidrās naudas maksājumu skaits pieaudzis par 3,0%, bet kopapjoms samazinājies par 18,2%.

Tas saistīts ar Latvijas Republikas Saeimas 2018. gada 8. maijā pieņemtajiem „Grozījumiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā”. Saskaņā ar jaunajām likuma normām kredītiestādes pārskatīja klientu loku, tāpēc samazinājās klientu kontu skaits un attiecīgi arī kredīta pārvedumu un karšu maksājumu skaits un apjoms. Sīkāka informācija pieejama [Latvijas Bankas tīmekļa vietnē](#).

Gads ar zibmaksājumiem — par paveikto un ambicioziem plāniem

2018. gada 28. augustā apritēja gads, kopš Latvijas Banka kā pirmā eirozonā ieviesa zibmaksājumu starp komercbankām. Komercbankas piedāvā šo pakalpojumu saviem klientiem, un kopš 2017. gada novembra zibmaksājumu priekšrocības jau izjutuši bankas „Citadele” un „SEB bankas” klienti gan savstarpējos pārskaitījumos, gan pārskaitījumos uz vairāk nekā 1000 bankām eirozonas valstīs.

Pēdējo deviņu mēnešu laikā Latvijas Bankas sistēmā ir apstrādāti vairāk nekā 1,2 miljoni zibmaksājumu un saņemtas tehnoloģiju ekspertu un banku klientu pozitīvas atsauksmes. Paredzams, ka jau tuvākajos mēnešos paplašināsies tādu komercbanku loks, kas nodrošina saviem klientiem zibmaksājumus, un lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju un uzņēmēju savstarpējo maksājumu tiks nodrošināti, izmantojot šo infrastruktūru. Sīkāka informācija ir pieejama www.makroekonomika.lv.

„SEB” atklāj savu Inovāciju centru

„SEB Banka” 4. septembrī Rīgā atklāja savu Inovāciju centru, lai veicinātu uzņēmēju izaugsmi. „SEB bankas” vadītāja Latvijā Ieva Tetere sacīja: “Esam vēruši Inovāciju centru durvis jau Igaunijā un Lietuvā. „SEB bankai” Baltijā ir vienots mērķis – Inovāciju centri kā vieta uzņēmēju un to darbinieku izaugsmei. Šo izaugsmi palīdzēs virzīt dažādi pasākumi, tai skaitā mūsu uzsāktā Izaugsmes programma, kuras ietvaros šogad esam ieguldījuši 60 000 eiro 27 uzņēmumos divās daļās, lai atbalstītu to ātru izaugsmi.”

Blokķēdes tehnoloģijas finanšu sektorā – nākotnes perspektīvas ES un Baltijas valstīs

Augustā Latvijas Finanšu nozares asociācija sadarbībā ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā un Zvērinātu advokātu biroju „Eversheds Sutherland Bitāns” organizēja pasākumu par blokķēdes tehnoloģijas nākotni finanšu sektorā. Pasākuma mērķis bija likt pamatus kopīgam Baltijas valstu priekšlikumam un pozīcijai par blokķēdes tehnoloģiju turpmāku izmantošanu ES. Sīkāka informācija un runātāju prezentācijas ir pieejamas [Latvijas Finanšu nozares asociācijas tīmekļa vietnē](#).

Informācijas sniedzēji

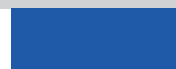
Ministru kabinets

Valsts kanceleja

Finanšu ministrija

Ārlietu ministrija

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu
legalizācijas novēršanas dienests

